

ETELÄMANNERTA KOSKEVAN SOPIMUKSEN 44. KONSULTATIIVISEN KOKOUKSEN HYVÄKSYMÄT TOIMENPITEET 1(2022)–18(2022); KANSALLINEN HYVÄKSYMINEN

Etelämannerta koskevan sopimukseen (SopS 31/1984) liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan (SopS 5/1998) V liite (SopS 54/2002) koskee Etelämantereen erityissuojelualueita ja Etelämantereen erityishallinta-alueita. Liitteen 6 artiklan nojalla Etelämannerta koskevan sopimuksen konsultatiiviset osapuolet voivat hyväksyä alueen nimeämisen Etelämantereen erityissuojelualueeksi tai erityishallinta-alueeksi hyväksymällä aluetta koskevan hallintasuunnitelman. Liitteen 8 artiklan mukaan erityissuojelu- tai erityishallinta-alueiksi nimetyt tai tällaisilla alueilla sijaitsevat paikat ja muistomerkit, joilla on yleisesti tunnustettu historiallinen arvo, on merkittävä historiallisten paikkojen ja muistomerkkien luetteloon.

Ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen 3 artiklan mukaan pääsy erityissuojelualueille on kielletty, paitsi jos siihen saadaan lupa. Kansallinen viranomainen saa liitteen 7 artiklan mukaan myöntää luvan erityissuojelualueelle pääsemiseksi ja toimiin ryhtymiseksi siellä edellyttäen, että kyseistä aluetta koskevan hallintasuunnitelman vaatimuksia noudatetaan. Kansallisen viranomaisen harkintavaltaa luvan myöntämisen suhteen rajoitetaan siten konsultatiivisen kokouksen hyväksymässä hallintasuunnitelmassa asetetuilla ehdoilla.

Suomessa ympäristönsuojelupöytäkirjan velvoitteet on pantu täytäntöön lailla Etelämantereen ympäristönsuojelusta (28/1998). Lain 25 §:n mukaan lupa pöytäkirjan V liitteen mukaan erityissuojelualueeksi nimetyllä alueella liikkumiseen tai toimenpiteisiin ryhtymiseen voidaan myöntää vain, jos toiminta täyttää alueelle V liitteen mukaan vahvistetun hallintasuunnitelman vaatimukset. Lisäksi edellytetään, että ympäristöministeriö pitää rekisteriä erityissuojelualueista.

Etelämannerta koskevan sopimuksen 44. konsultatiivisessa kokouksessa 2 päivänä kesäkuuta 2022 Berliinissä hyväksyttiin yhteensä 18 Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan liitteen V alaista toimenpidettä ("measure"), jotka koskevat ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen mukaisia erityissuojelualueita. Toimenpiteillä 1(2022)–17(2022) hyväksytään seitsemäätoista Etelämantereen erityissuojelualueita koskevat hallintasuunnitelmat. Lisäksi toimenpiteellä 18(2022) muutetaan historiallisten paikkojen ja muistomerkkien listaa.

Ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen 6 ja 8 artiklan mukaan toimenpiteet katsotaan hyväksytyksi 90 päivän kuluttua sen Etelämannerta koskevan sopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa se hyväksyttiin, jollei vähintään yksi sopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai ettei se voi hyväksyä toimenpidettä, ja ellei toimenpiteessä toisin määrätä.

Etelämannerta koskevan sopimuksen sihteeristöltä 2 päivänä kesäkuuta 2022 saadun ilmoituksen mukaan määräaika mahdolliselle lisäaikapyynnölle tai toimenpiteiden vastustamiselle umpeutuu 31 päivänä elokuuta 2022. Sihteeristö ilmoitti 27 päivänä heinäkuuta, että Alankomaat on pyytänyt ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen 6(1) ja 8(2) artiklan mukaisesti määräajan pidennystä. Uusi määräaika on ilmoituksen mukaan 31 päivänä lokakuuta 2022. Toimenpiteet on siten tarkoitus kansallisesti hyväksyä mainittuun päivään mennessä.

Nyt hyväksyttävät toimenpiteet eivät sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä eivätkä muullakaan perusteella edellytä eduskunnan suostumusta. Toimenpiteet on tarkoitus saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun toimenpiteiden kansainvälinen voimaantulo on vahvistettu. Koska toimenpiteiden määräykset ovat yleiseltä merkitykseltään vähäisiä, toimenpiteitä ei ole suunniteltu julkaistaviksi sopimussarjassa. Voimaansaattamisasetuksen yhteydessä annetaan säädöskokoelmalin 9 §:n 2 momentin mukaisesti tieto siitä, että toimenpiteet ovat nähtävinä ja saatavissa etelämannersihteeristön ylläpitämällä internetsivustolla sekä ympäristöministeriössä, joka antaa niistä myös tietoja suomeksi ja ruotsiksi.

Edellä esitetyn perusteella esitetään, että tasavallan presidentti hyväksyy Etelämannerta koskevan sopimuksen 44. konsultatiivisessa kokouksessa 2 päivänä kesäkuuta 2022 hyväksytyt Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen alaiset toimenpiteet 1(2022)–18(2022).